

UČENIČKA PROCJENA KVALITETE ŠKOLE KAO POKAZATELJ RIZIČNIH I ZAŠTITNIH ČIMBENIKA U ŠKOLSKOM OKRUŽENJU – RAZLIKE PO DOBI

Mirjana Zubak

Zajednica udruga hrvatskih dragovoljaca
Domovinskog rata

SAŽETAK

Na uzorku od 180 učenika iz šest osnovnih škola s područja Bujštine (Istarska županija) ispitivana je kvaliteta škole, prema procjeni učenika Upitnikom o kvaliteti škole (modificiran prema State of Hawai'i Department of Education), čime se dobiva uvid u elemente školskog okruženja koji mogu predstavljati rizične i/ili zaštitne čimbenike za razvoj poremećaja u ponašanju. Tako dobiveni rezultati značajni su za planiranje promjena školskog sustava, te planiranje preventivskih aktivnosti na razini lokalne zajednice, kojima je glavni nositelj škola. Faktorskom analizom izolirana su važna područja školskog okruženja kao mogući rizični odnosno zaštitni čimbenici. Ta područja su odnos s učiteljima, ponašanje i odnosi učenika te sigurnost u školi, nastava i aktivnosti u školi, učiteljska podrška i uključenost učenika u donošenje odluka, kvalitetno učenje, privrženost školi, kvaliteta školskog okruženja, zadovoljstvo školom, briga učitelja za učenike. Diskriminacijskom analizom kojom je utvrđivana razlika na tri subuzorka učenika (s obzirom na dob), dobivene su dvije statistički značajne diskriminacijske funkcije. Rezultati pokazuju da mlađi učenici najbolje procjenjuju područja kvalitete školskog okruženja, učiteljske podrške i uključivanja učenika u donošenje odluka te brige učitelja za učenike, dok najstariji učenici najlošije procjenjuju ista područja. Rezultati prikazani ovim radom predstavljaju prilog ispitivanju školskog okruženja kao mogućeg izvora rizičnih i zaštitnih čimbenika, odnosno škole kao nositelja pozitivnog razvoja djece i preventivskih aktivnosti u lokalnoj zajednici.

Ključne riječi: procjena kvalitete škole, učenici, razlika po dobi, rizični i zaštitni čimbenici, preventivske aktivnosti

1. UVOD

Značaj i utjecaj škole u životu svakog djeteta velik je i neupitan. Škola je prva institucija s kojom se dijete susreće nakon obitelji, i koja na njegov razvoj ima najveći utjecaj. Upravo u školi djeca provode većinu svog vremena i to u najosjetljivijem razdoblju svog života, obilježenog rastom i razvojem, koji je najplodnije tlo za različite utjecaje izvane, bili oni pozitivni ili negativni.

Važnost škole u današnje vrijeme, kad obiteljsko okruženje sve većem broju djece ne nudi više sigurno uporište, još više raste jer ona ostaje jedino mjesto kojem se zajednica može obratiti za pomoć u korigiranju nedostataka u djetetovom emocionalnom i socijalnom razvoju.

Kako navodi Glasser (1994) ništa ne može poboljšati kvalitetu neke zajednice kao kvalitetna škola jer mlađi koje se kvalitetno odgaja i obra-

zuje ne sudjeluju u destruktivnim aktivnostima i na dobrobit su društva.

Sukladno rečenom može se zaključiti kako je cilj svakoga suvremenog društva pružiti djeci kvalitetan odgoj i obrazovanje kroz kvalitetnu školu kako bi postali korisni i aktivni sudionici društva u kojem žive.

Značaj škole, dakle, neupitan je, no postavlja se pitanje uloge suvremene škole u vremenu obilježenom brzim i intenzivnim promjenama.

Sve je zastupljenije mišljenje da uspješna, kvalitetna škola osim obrazovnih mora zadovoljiti i ostale razvojne potrebe djeteta, odnosno osim da dijete priprema samo za uključivanje u svijet privređivanja, od nje se očekuju i druge vrlo važne zadaće. Tako neki smatraju da je uloga škole razvijanje socijalno-emocionalne kompetencije, karaktera, zdravlja i društvene uključenosti